

ȘTIINȚE ECONOMICE

EFICIENTIZAREA MECANISMULUI FISCALITĂȚII ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Elena RUSU, Facultatea de Științe Economice

Une société moderne est vouée à la perdition s'il n'a pas une politique budgétaire appropriée et les fonctionnaires qui ont la possibilité d'un changement ne sont pas en mesure d'adapter et d'orienter le temps de changements permanents qui ont lieu sur les marchés intérieurs et étrangers. Le dynamisme de la transformation des relations économiques dans une mesure déterminante dépend de la stabilisation de succès du système budgétaire et financière en ensemble, dans laquelle les relations fiscales constituent un élément indispensable extrêmement important, un mécanisme fiscal spécifique.

Accentuarea rolului statului în reglementarea proceselor economice și sociale determină importanța administrării fiscale, a mecanismelor fiscale, nu numai ca o modalitate de asigurare a statului cu resursele financiare necesare, ci și ca un element al mecanismului de intervenție a statului în economie. Sistemul fiscal reprezintă unul dintre elementele de bază ale politicii economice ale unui stat, prin intermediul căruia se realizează proporțiile esențiale ale dezvoltării economice. Experiența unor state precum SUA, Japonia, Germania ne demonstrează că sistemul fiscal este cea mai activă pârghie de reglare a dezvoltării social-economice, a strategiei investiționale, a activității externe, a dezvoltării rapide a ramurilor prioritare. Activitatea economică se desfășoară în fiecare țară, inclusiv în Republica Moldova, potrivit unui mecanism propriu, numit *mecanism economic*. Instrumentul de bază pentru încadrarea statului în activitatea economică prin intermediul fiscalității îl reprezintă **mecanismul fiscal**. În acest sistem de conducere se includ: principiile fundamentale de conducere, organizarea fiscalității și conexiunile dintre componentele acesteia, sistemul pieței, criteriile de eficiență, pârghiile economice, sistemul informațional. Principala funcție a acestui mecanism este cea de conducere și reglare a procedurilor fiscale, condiționate de *raporturile de interes*.

Mecanismul fiscal rămâne în teoria fiscală tratat drept o categorie economico-organizațională și, prin urmare, ca un proces obiectiv necesar de conducere a relațiilor de repartizare, care apar în colectivizarea părților create în activitatea de producere a venitului național. Toate domeniile de relații asamblate în acest proces pot fi împărțite în trei subsisteme: planificare fiscală, reglare fiscală și control fiscal [1]. Grafic, mecanismul fiscal format din elementele menționate mai sus pot fi reprezentate în felul următor:

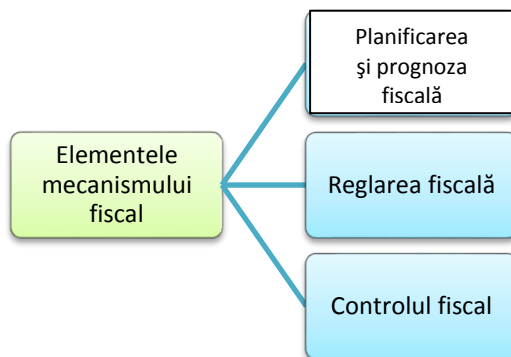

Fig. 1. Elementele fundamentale ale mecanismului fiscal

Sursa: Asavetei Răduțu, „Perfecționarea Mecanismului fiscalității în condițiile stabilității macroeconomice”, Chișinău, 2008, p.12[3].

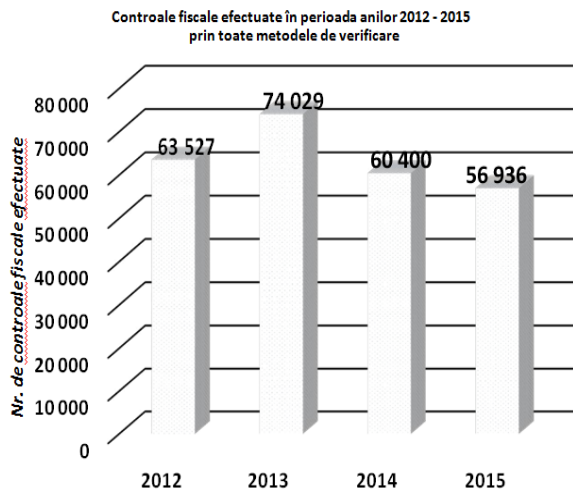
Comportamentul mecanismului fiscal, stabilitatea și evoluția sa se asigură prin intermediul politicii fiscale, care oferă baza financiară pentru exercitarea autorității decizionale a statului și totodată concretizează și activează elementele de reglare ale sistemului fiscal.

➤ **Planificarea și prognozarea fiscală** sunt elementele principale ale mecanismului fiscal. Problema de bază a planificării și prognozării fiscale este asigurarea parametrilor calitativi și cantitativi ai bugetului statului, reieșind din concepția fiscală elaborată și aprobată. Această sarcină se îndeplinește atât pentru un an fiscal (planificarea fiscală), cât și pentru o perioadă mai îndelungată (prognozarea fiscală).

➤ **Reglementarea fiscală** este unul din elementele mobile ale mecanismului fiscal și ale sectorului managementului fiscal de stat. Baza reglării fiscale o constituie sistemul măsurilor economice de

intervenție operativă în executarea obligațiilor fiscale. Metodele reglementării fiscale, științific argumentate, constituie elementul component al concepției fiscale a statului.

➤ **Controlul fiscal** are drept scop verificarea modului în care contribuabilul respectă legislația fiscală într-o anumită perioadă sau în câteva perioade fiscale. Controlul fiscal este exercitat de organul fiscal

și/sau de un alt organ cu atribuții de administrare fiscală, în limitele competenței acestuia, la fața locului și/sau la oficiul acestora. În funcție de locul efectuării controlului fiscal, delimităm control fiscal cameral și control fiscal la fața locului.

În perioada anului 2015 au fost efectuate **56 936 de controale fiscale**, ce constituie cu 3 464 de controale fiscale mai puțin (5,7%) comparativ cu anul precedent (60 400 de controale fiscale).

Numărul controalelor fiscale în cadrul cărora au fost depistate încălcări ale legislației fiscale **s-a majorat cu 2 626 sau cu 9%** față de anul precedent (33 101 controale în anul 2015 comparativ cu 30 475 de controale în anul 2014), iar suma impozitelor, taxelor și altor plăți, inclusiv sancțiunile, calculate suplimentar la buget în urma controalelor fiscale **s-a majorat cu 269 032,3 mii de lei sau cu 22 %** față de anul precedent (1 470 214,3 mii de lei, inclusiv sancțiuni 610 363,5 mii de lei în anul 2015 comparativ cu 1 201 182,0 mii de lei, inclusiv sancțiuni fiscale 457 828,3 mii de lei în anul 2014). Concomitent, suma încasată a impozitelor, taxelor și altor plăți, inclusiv sancțiunile, **s-a micșorat cu 50 138,1 mii de lei sau cu 28%** față de anul precedent (130 811,5 mii de lei, inclusiv sancțiuni fiscale

59 708,5 mii de lei în 2015 comparativ cu 180 949,6 mii de lei, inclusiv sancțiuni fiscale 64 561,5 mii de lei în 2014).

Unul din cele mai importante elemente ale mecanismului fiscal care-și lasă amprenta în influența economiei la nivel macro este reglarea fiscală. În funcție de metoda realizării, reglarea fiscală se subîmparte în două domenii interdependente: înlesnirile fiscale și sancțiunile fiscale. Combinarea optimă a acestor două subsisteme asigură elasticitatea fiscalității și rezulta activitatea politicii fiscale.

Rolul reglării fiscale în asigurarea creșterii economice a țării a fost prezentat de Asavetei Răduțu în lucrarea sa „Perfecționarea mecanismului Fiscalității în condițiile stabilizării macroeconomice”, în mod grafic acesta are următoarea întruchipare:

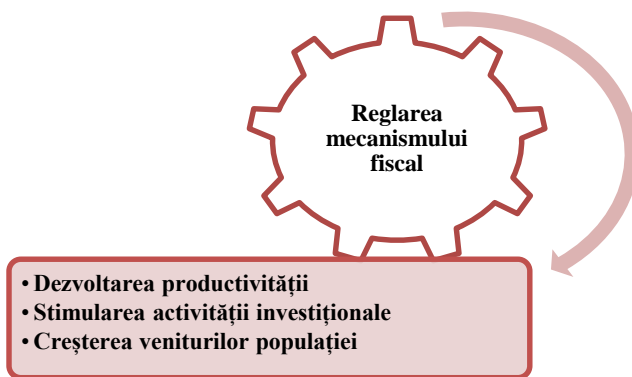

Fig. 2. Elementele reglării mecanismului fiscal

Sursa: [Elaborat de autor în baza studiului lui Asavetei Răduțu, „Perfecționarea mecanismului fiscalității în condițiile stabilității macroeconomice”, Chișinău, 2008].

Din schema de mai sus se poate observa că prin reglare fiscală se poate influența dezvoltarea productivității, creșterea investițiilor și creșterea veniturilor populației, ceea ce duce la dezvoltarea economică și majorarea încasărilor la buget din perspectiva extinderii bazei impozabile.

Dezvoltarea producției poate fi realizată prin: micșorarea numărului impozitelor, micșorarea și diferențierea cotei impozitului pe venit în funcție de rentabilitatea producției, trecerea la impunerea consumului o singură dată.

Stimularea activității de investire se poate realiza prin: reducerea poverii fiscale și scutirea de impunere a capitalurilor îndreptate spre dezvoltarea tehnologiilor și științei.

Creșterea veniturilor populației este un deziderat care ar putea fi atins prin: neimpozitarea venitului care este egal cu mărimea minimului de trai și nivelarea polarizării veniturilor populației.

Reforma administrării fiscale este o componentă-cheie a programului de reformă fiscală din Moldova. Îmbunătățirea mecanismelor fiscale este esențială în contextul stabilității fiscale pe termen lung, în raport cu integrarea europeană a Moldovei, sporirea activității economice interne și asigurarea unui mediu care ar conduce la atragerea investițiilor străine. Unul din domeniile-cheie ale Planului strategic al IFPS pentru perioada 2013-2018, precum și a Planului de Dezvoltare a Serviciului Fiscal de Stat pentru anii 2013-2018 este consolidarea conformării mecanismelor fiscale, inclusiv a capacităților de audit și investigare și stabilirea unui parteneriat SFS - contribuabil, pe principiul „de la egal la egal”. SFS va promova și în continuare spiritul de conformare voluntară a contribuabililor, îmbunătățirea civismului mecanismelor fiscale prin instituirea unui cadru unitar al relațiilor de parteneriat cu mediul de afaceri și cetățeni, bazat pe încrederea și susținerea reciprocă, concomitent cu armonizarea legislației fiscale a Republicii Moldova la standardele internaționale de administrare a mecanismelor fiscale, în procesul de edificare a unei societăți prospere, civilizate, în continuă dezvoltare.

Bibliografie:

1. BOTEĂ, I. P. *Metode și tehnici fiscale*. București: ASE, 2002.
2. COBZARI, L., KUZMINA, O., MORARU, T. *Curs univ. Administrarea fiscală*. ASEM, 2007.
3. ASAVETEI RĂDUȚU, *Perfecționarea mecanismului fiscalității în condițiile stabilității macroeconomice*. Chișinău, 2008.
4. http://www.fisc.md/rapoarte_informatii.aspx?file=5366
5. <http://www.fisc.md/Article.aspx?id=5452>

Recomandat

Galina ULIAN, dr. hab., prof. univ.